

پژوهشی در قرآن و نهج البلاغه ④

مبارزه کوبنده اسلام با

* رب، احتکار

* فقر، تنگدستی

سرشناسه:	مظفری مجد، حسین، ۱۳۳۲ -
عنوان و نام پدیدآور:	پژوهشی در قرآن و نهج البلاغه / حسین مظفری مجد.
مشخصات نشر:	تهران: فرهنگ صبا، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری:	ج
شابک:	دوره: ۸-۲۷-۶۲۳۶-۹۷۸-۶۲۲-۴۸-۵، ج. ۱. ۹۷۸-۶۲۲-۶۲۳۶-۶۲۲-۴۸-۵
	ج. ۲. ۹۷۸-۶۲۲-۶۲۳۶-۴۹-۲، ج. ۳. ۹۷۸-۶۲۲-۶۲۳۶-۵۰-۸
	ج. ۴. ۹۷۸-۶۲۲-۶۲۳۶-۵۱-۵، ج. ۵. ۹۷۸-۶۲۲-۶۲۳۶-۵۲-۲
	ج. ۶. ۹۷۸-۶۲۲-۶۲۳۶-۵۳-۹
وضعیت فهرست نویسی:	فنی
موضوع:	علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. نهج البلاغه -- نقد و تفسیر
موضوع:	Ali ibn Abi-talib, Imam I. Nahjol - Balaghah -- Criticism and interpretation
موضوع:	علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. نهج البلاغه --
بدهای قرآنی:	
موضوع:	Ali ibn Abi-talib, Imam I. Nahjol - Balaghah -- Koranic aspects
موضوع:	قرآن. برگزیده ها -- ترجمه ها
موضوع:	Translations - Qur'an. Selections
رده بند کتب:	BP ۳۸/۰۸
رده بندی درویی:	۲۹۷/۹۵۱۵
شماره کتابشناسی ملی:	۶۰۴۶۸۵

■ ناشر: نشر فرهنگ صبا

■ پژوهشی در قرآن و نهج البلاغه

مبارزه کوبنده اسلام با:

● ربا، احتکار

● فقر، تنگدستی

■ حسین مظفری مجد

■ چاپ و صحافی: پردیس دانش ■ چاپ اول: ۱۳۹۸

■ شابک دوره: ۸-۴۷-۶۲۳۶-۹۷۸-۶۲۲-۵۱-۵ ■ شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۲۳۶-۵۱-۵

■ شمارگان: ۱۰۰ نسخه ■ قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

فهرست

فصل اول:

بخش الف (قرآن)

بخش ب (نهج البلاغه)

الف: مبارزه کوبنده اسلام با: ربا و احتکار

ب: ایمان و قناعت و حسن

پ: امانت

ت: کتب و تجارت

ث: عقد و سما و قرض و ادها.

تعداد آیات: ۱۳۱

تعداد خطبه‌ها: ۴

تعداد نامه‌ها: ۲

تعداد حکمت‌ها: ۳

تعداد دعاها و صحیفه سجاده:

فصل دوم:

بخش الف (قرآن)

بخش ب (نهج البلاغه)

الف: مبارزه کوبنده اسلام با: فقر.

ب: حمایت اسلام از فقیر و مسکین و نیازمند

پ: اسلام: (تکاثر) و (فقر) را نمی‌پذیرد.

تعداد آیات: ۱۴۱

تعداد خطبه‌ها: ۱۳

تعداد نامه‌ها: ۹

تعداد حکمت‌ها: ۱۹

۳ تعداد روایتهای مستدرک نهج البلاغه:

۴ تعداد دعاهاى صحیفه سجادیه:

www.ketab.ir

- ۱- در این و سانس بر خدای یکتا که کمک کرد تا این کتاب (ربا، احتکار + فقر، تنگدستی) در دست آن و نهج البلاغه به پایان برسد.
- ۲- این کتاب را با روح پاک شهدای وطنمان ایران عزیز تقدیم می‌کنم.
- ۳- در این کتاب کلیه آیات قرآن و مطالب نهج البلاغه که در آن کلمه یا جمله یا مفهوم یا برداشت (ربا، احتکار + فقر، تنگدستی) بوده جمع‌آوری و منظم گردیده است.
- ۴- تعداد کل آیات قرآن ۶۲۳۶ آیه می‌باشد.
- ۵- تعداد خالص آیات فصل ۱ (۱۳۱ آیه) باشد ۲۱ درصد کل قرآن می‌باشد و تعداد خالص آیات فصل ۲ (۱۴۱ آیه) باشد ۲/۳ درصد کل قرآن می‌باشد.
- ۶- تعداد کل سوره‌های قرآن ۱۱۴ می‌باشد که در ۴۳ سوره آن آیات فصل ۱ و در ۴۵ سوره آن آیات فصل ۲ می‌باشد.
- ۷- در این کتاب فقط ترجمه فارسی آیات آمده و جملات عربی قرآن نیامده است، و ترجمه‌ها از استاد الهی قمشاهی، استاد فولادوند، استاد خرمشاهی، استاد مصطفی رحیمی‌نیا می‌باشند.
- ۸- همانطوری که در سوره بقره آیه ۲۸۶ و سوره حج آیه ۷۸ آمده،

اسلام دین سهل و آسانی می‌باشد و مخاطب‌های قرآن همه انسان‌ها و همه مردم هستند لذا بهتر است همه مردم بطور مستقیم **ترجمه آیات** را از روی ترجمه‌های خوب و جدید بخوانند و عمل نمایند تا رستگار شوند.

۹- قرآن به عنوان کتاب وحی و مقدس و اساسنامه و قانون اساسی و عملی و اجرایی کلان بیش از ۱/۵ میلیارد مسلمان در سراسر دنیا می‌باشد و معتبرترین کتابی است که در طول ۱۴۰۰ سال، صحیح و سالم و بدون هیچ گونه تحریف و جعلیات به دست ما رسیده است، لازم و ضروری است که مسلمانان **ترجمه قرآن را به هر زبانی که می‌فهمند و تکلم می‌نمایند قرائت و مطالعه نمایند و مستقیماً بدون هیچ واسطه‌ای دستورات کلی و قوانین کلی و کلان قرآن را در زندگی به مرحله اجرا درآورند، بطور مثال: ما ایرانیان فارسی‌زبان به خاطر درک و فهم بهتر قرآن و اجرای دستورات آن، بهتر است در محاسن رسمی و جمعی و عمومی و مدارس و مجالس ختم و انفرادی و اجتماعی **ترجمه قرآن** را بخوانیم تا خوبتر بفهمیم و اجرا کنیم، (اگر یک آیه قرآن را به زبان فارسی بخوانیم و بفهمیم و اجرا کنیم بهتر از اینست که ده‌ها آیه را به زبان عربی بخوانیم ولی هیچ متوجه نشویم، چرا؟ چون زبان عربی را نمی‌دانیم و درک نمی‌کنیم و نمی‌فهمیم چه می‌گوید)، در ماه مبارک رمضان و در ایام سال به رجاء و محافل و منازل مسلمانان به ویژه در ایران (ختم و قرائت قرآن دارند) و همه قرآن را به زبان عربی می‌خوانند ولی معنی و ترجمه و مفهوم آن را درک نمی‌نمایند و به مرحله اجرا نمی‌گذارند، چه خاصیتی دارد؟؟؟ به نظر من بهتر است **ترجمه قرآن** را با دقت مطالعه نمایند و در زندگی و جامعه به مرحله اجرا درآورند، مطمئن باشند ثواب اصلی تلاوت و مطالعه قرآن اینست که **ترجمه آن** را بخوانیم و درک کنیم و در زندگی و جامعه، درست به کار ببندیم، البته چون زبان وحی (عربی بوده) و قرآن به عربی نازل شده، در اجتماعات بین‌المللی و در اجتماعات حج و هرگونه جمعی که مردمان از زبان و لهجه و تکلم**

گونگونگی برخوردارند به خاطر [وحدت اجتماعات مسلمین] در آنجا قرآن را حتماً به عربی تلاوت نمایند.

۱۰- در طول تاریخ اسلام، [برای محفوظ ماندن قرآن از هرگونه تحریف و جعلیات توسط دشمنان اسلام]، تمامی سوره‌ها و آیات و کلمات و حروف و حتی نقطه‌ها در تمامی سوره‌ها و در تمامی قرآن شمارش و ثبت و مضبوط گردیده است و سلامت و درستی آن مورد تأیید همگان است و خوانندگان قرآن فرموده که ما این قرآن را از همه بلیات و مصائب حفظ و نگهداری می‌نمائیم.

۱۱- این قرآن که در دست ما است در زمان خلیفه سوم (عثمان بن عفان) جمع‌آوری گردید و به تأیید حضرت علی بن ابی طالب (ع) و مهاجرین و انصار و حافظان و کاتبان آن رسیده و در سال ۳۰ هجری قمری تکمیل یافته است و سایر قراذهایی که با این قرآن مغایرت داشته، با نظارت تمامی یاران اولیه پیغمبر منهدم و نابود و سوزانده شدند.

۱۲- از زمان عثمان به بعد قرآن توسط خطاطان و خوش‌نویسان نوشته می‌شده و قرائت می‌گردیده تا اینکه چاپخانه‌ها اختراع می‌گردد و اولین چاپ قرآن در ونیز ایتالیا در ۱۵۱۶ میلادی (۹۲۷ قمری) به چاپ می‌رسد و این کار در اروپا ادامه یافته تا اینکه اولین چاپ قرآن در ایران در تبریز در سال ۱۲۴۲ قمری (۱۸۲۶ میلادی) به چاپ می‌رسد و این کار، به امروز ادامه یافته، البته نظارت دقیق و عملی و فنی بر این کار وجود دارد.

۱۳- قرآن چیست؟

قرآن نام مخصوص کتاب آسمانی است و کلمه قرآن در چندین جای این کتاب مقدس آمده:

شهر رمضان الذی انزل فیہ القرآن. (سوره ۲ آیه ۱۸۵)

کلمه قرآن مصدر فعل (قرأ) می‌باشد، یک معنای آن جمع کردن اشیاء با

هم است و معنای دیگر آن خواندن است، یا از بر خواندن آنچه نوشته شده، با صدای بلند یا آهسته، این کتاب آسمانی بدین نام نامیده شده زیرا جامع بهترین دستورها و آموزش‌های زندگی است و از طرف دیگر کتابی است که باید خوانده شود و در واقع بیش از هر کتابی هم خوانده شده است که البته همه مردم باید بیشتر با ترجمه زبان تکلمی و فهم و درکشان و زبان محاوره‌ای‌شان بخوانند.

این کتابی است که از جانب خدای جهانیان فرود آمده: و انه لتنزل رب العالمین (سوره ۲۶ آیه ۱۹۲).

و روح الامین است از طرف خدای عزیز حکیم: تنزیل الكتاب من الله العزيز الحكيم (سوره ۳۹ آیه ۱).

این کتاب پس بر محمد نازل شد: و آمنوا بما نزل علی محمد و هو الحق من ربهم (سوره ۴۷ آیه ۲).

و این قرآن به وسیله روح الامین بر قلب محمد نازل شد: نزل به الروح الامین علی قلبک لتکون من السدیرین (سوره ۲۶ آیات ۱۹۳-۱۹۴).

نخستین وحی قرآن در ماه رمضان بر پیامبر نازل شد: شهر رمضان الذی انزل فيه القرآن، هدی للناس و بینات من الهدی و الفرقان. (سوره ۲ آیه ۱۸۵).

این شب به نام شب قدر نامبرده شده: انزلناه فی لیل القدر (سوره ۹۷ آیات ۱-۲).

قرآنی که به زبان عربی است: فانما یسرناه بلسانک انهم یشکرون. (سوره ۲۴ آیه ۵۸) و انا جعلناه قرآناً عربیاً. (سوره ۴۳ آیه ۳)

۱۴- عناوین دیگر قرآن

این کتاب آسمانی از خودش به عناوین دیگر هم یاد می‌کند: **الکتاب**: (نوشته‌ای کامل) - ذلک الکتاب لاریب فیه، هدی للمتقین (سوره ۲ آیه ۲).

الفرقان: (فرق دہندہ میان راست و دروغ) - تبارک الذی نزل الفرقان
 علی عبدہ لیكون للعالمین نذیراً (سورہ ۲۵ آیہ ۱).
الذکر: (یادآوری) - انا نحن نزلنا الذکر و انا له لحافظون (سورہ ۱۵ آیہ ۹).
موعظہ: (نصیحت و پند) - یا ایہا الناس قد جائتکم موعظہ من ربکم
 (سورہ ۱۰ آیہ ۵۷).

حکم: (داوری) - و کذلک انزلناہ حکماً عربیاً (سورہ ۱۳ آیہ ۳۷).
الحکمت: (حکمت) - ذلک مما اوحی الیک ربک من الحکمۃ و لاتجعل
 مع الہا آخر فتلقى فی جہنم ملموماً مدحوراً (سورہ ۱۷ آیہ ۳۹).
الہدی: (ہدایت، رہبری) - و انا لما سمعنا الہدی آمنا بہ (سورہ ۷۲ آیہ ۱۳).
روح: (جوہری کہ حیات بخش است) - و کذلک اوحینا الیک روحاً من
 امرنا ما کنت تدري ما الکتاب الا الایمان و لکن جعلناہ نوراً نہدی بہ من
 نشاء من عبادنا و انک لامن الیہ اط مستقیم (سورہ ۴۲ آیہ ۵۲).
تنزیل: (فروفرستادن وحی) - انزل رب العالمین (سورہ ۲۶ آیہ ۱۹۲).
البیان: (آنچه ہر چیز را شرح مینماید) - ہذا بیان للناس و ہدی و
 موعظہ للمتقین (سورہ ۳ آیہ ۱۳۷).

برہان: (برہان) - یا ایہا الناس قد جائتکم برہان من ربکم و انزلنا الیکم
 نوراً مبیناً. (سورہ ۴ آیہ ۱۷۵).
النور: (روشنائی) - و اتبعوا النور الذی انزل معہ، انکم لکنتم المفلحون
 (سورہ ۷ آیہ ۱۵۷).

الحق: (راستی و درستی) - و قل جاء الحق و زہق الباطل (سورہ ۱۰ آیہ ۸۱).
حبیل اللہ: (رشتہ و پیمان الہی) - و اعتصموا بحبل اللہ جمیعاً لئلا یفرقوا
 (سورہ ۳ آیہ ۱۰۲).

۱۵- تقسیم بندی قرآن + شیوہی جمع آوری قرآن

قرآن بہ یکصد و چہارہ فصل یا سورہ تقسیم شدہ است. کلمہ سورہ را

از خود قرآن گرفته‌اند (سوره ۲، آیه ۲۳) و دو شاهد باید گواهی می‌دادند که آنچه آورده‌اند از جمله آیاتی بوده که به پیامبر عرض و در حضور آن حضرت نوشته شده بود. و زید بن ثابت گفته است: من آخر سوره «براءت» را نزد ابی خزیمه یافتم و نزد غیر او نبود. و من گفته ابی خزیمه را قبول کردم به جهت آنکه پیامبر شهادت او را برابر با شهادت دو نفر می‌شمرد^۱ ولی عمر که آیه رجم را آورد آن آیه نوشته نشد زیرا عمر آیه نامبرده را تنها آورده بود. زید پس از این جمع‌آوری نخستین نسخه قرآن را به ابوبکر تسلیم کرد. ابی بکر آن را نزد خود نگاه داشته بود و هنگام وفاتش آن را مانند تاج خلافت به عمر تحویل نمود. وقتی که عمر فوت کرد چون تکلیف جانشین او معلوم نبود نسخه قرآن را به دخترش حفصه همسر پیامبر اکرم سپردند. این یک نسخه قرآن در اختیار حفصه بود ولی در نسخه‌های دیگر و قطعات قرآن و آیه‌هایی که در دست مردم بود اختلافات بسیار قرائتی دیده می‌شد. در فاصله بین خلافت ابوبکر و عثمان که دوره خلافت عمر باشد در امر قرآن اقدامی تازه انجام نیافت.

۱۶- پیشنهاد حذیفه در جمع‌آوری قرآن در زمان عثمان

عثمان به آن ترتیب معروف به خلافت رسید و در آن وقت نفوذ اسلام در کشورهای مختلف بسط و توسعه یافته بود به تدریج در متن آیه‌ها و قطعات قرآن که از سینه‌ها خارج شده و به صورت کتاب درآمده بود این اختلاف نسخه‌ها و آیه‌ها بیشتر می‌شد. در سال ۲۷ هجری حذیفه دوست رسول‌الله و فاتح همدان وری و دینور که در ارمینیه و آذربایجان جنگ کرده بود و قرائت‌های مختلف شامی و عراقی و حجازی را شنیده و از اختلاف میان آنها وحشت‌زده شده بود - از عراق آمد و از عثمان خواست که به

۱. از کتاب «تاریخ جمع قرآن» اثر دکتر جلالی نائینی، صفحه ۴۳، سطر ۱۰، که ایشان از کتاب «المصاحف» عبدالرحمن حاطب آورده است.

وسيله قراء و كتاب وحى كه هنوز چند نفرى از آنها باقىمانده بودند اقدام در رفع اين اختلاف و جمع آورى كامل قرآن بكنند پيش از آنكه در قرآن هم همان اختلافى پيدا شود كه يهود و نصارى در كتاب خود پيدا كردند.

عثمان اين پيشنهاد را پذيرفت و **دوازده تن از قریش و انصار** را گرد آورد و انجمنى تشكيل داد. و شخصى را نزد حفصه فرستاد و از او درخواست كرد قرآن را براى نسخه بردارى بوى دهد و هماندم به زيدبن ثابت و ع. الله بن زبير و سعيدبن عاص و عبدالرحمن بن حارث و ابن هشام دستور داد از آن نسخه بردارى كنند و به قریشيان گفت: اگر ميان شما و زيدبن ثابت اختلافى در لفظى از قرآن پديد آمد آن را به زبان قریش بنويسيد زيرا قرآن به زبان قریش نازل گرديده و آنان نيز به همين گونه رفتار كردند و همين كه نسخه بردارى زبان بنات عثمان نسخه حفصه را به او بازگردانيد و از نسخه خود به هر طرزى فرستاد و دستور داد **غير از آن هر چه باشد آتش بزنند.**

طبرى در تفسير گرانهاى خود مى نويسد كه قرآن در دست ياران پيامبر متفرق بود و بيش از همه ابى بن كعب سوره هاى آن را در دست داشت و چون وحى نازل مى شد او بى درنگ مى نوشت در زمان ابوبكر و عمر مردم يكديگر را كافر مى خواندند و هر يك به ديگرى مى گفت اين كه در دست توست قرآن نيست. سرانجام در زمان عثمان كه انديشه جمع وري قرآن به كار بسته شد كاملترين مصحفى كه يافتند از آن ابى بن كعب بود. در آن روزها عربى بياباني بيامد و دو سوره آورد و گفت كه خود از پيامبر شنيده ام. عثمان از او نپذيرفت و چون در هيچ مصحفى نبود آن را در قرآن نياورد و اين گونه نوشته ها را دستور داد بسوزانند.^۱